

Periodistes en temps difícils

[| Equip de recerca](#)

Entrevista a Montserrat Minobis

Com van ser els inicis del treball periodístic de Montserrat Minobis?

Va ser a Ràdio Popular de Figueres, jo feia de locutora. Aleshores s'entenia de diferent forma perquè a les ràdios no hi havia redaccions, només als diaris. Podíem fer un petit informatiu de caire local i comarcal. Feia de locutora, presentar programes etc.

Devia ser una pràctica interessant?

Sí que ho era. Era com un self service. Sóc d'una generació molt autodidacte, moltes persones de la meva generació no vam estudiar el batxillerat, fèiem la cultura general, i en el meu cas el piano perquè segons la meva família tenia dots per a la música i em van decantar cap aquest camí. Fins que vaig descobrir la ràdio i vaig anar cap allà. La veritat és que sí, una ràdio de caire local i comarcal, en plena època franquista era estimulante, nosaltres utilitzàvem el català majoritàriament, quan estava absolutament prohibit, va ser una escola perfecte.

I què fèieu?

Com tothom estàvem obligats a passar el "parte" (Butlletí oficial que s'emetia des de Madrid) però com que era una emissora de caire diocesà (la COPE no existia) Ràdio Popular de Figueres, pertanyia directament al Bisbat de Girona, per això teníem un director que era capellà i poeta. Al dependre del Bisbat de Girona no havíem de presentar les informacions a la censura, hi havia una certa permissivitat. Ara bé, si que estàvem obligats a passar llistes de cançons, evitar les prohibides i connectar amb el "diario hablado de Radio Nacional" des de Madrid.

I al cap d'uns anys vas anar a Barcelona

Al cap de deu anys, estimulada pel que fos, segurament per la pròpia dinàmica, vaig decidir apuntar-me a la primera convocatòria dels majors de 25 anys per a la Universitat, i això, em va obligar a fer el pas definitiu, de deixar Figueres i presentar-me a Barcelona. La convocatòria va ser bastant multitudinària, i la Universitat va creure que necessitàvem un curs de tres mesos d'adaptació, en el que fèiem les assignatures de comuns, cada tarda de dilluns a divendres. Els caps de setmana tornava a Figueres. I al acabar em trasllado definitivament a Barcelona i em vaig matricular a Filosofia i Lletres. Hi havia el Pla Maluquer famós, que encara enyoro i vaig tenir de buscar-me la vida. Va ser molt difícil entrar en una emissora i vaig entrar a treballar a l'Editorial Nova Terra.

Com era Nova Terra?

Era una editorial resistent, que publicava molts textos combatius que a vegades eren censurats i sancionats, treballàvem molt per Llatinoamèrica. Una editorial que va néixer amb gent d'esquerres, cristians d'esquerres com l'Alfonso Carlos Comín, i que després va anar diversificant les seves accions.

Va ser una experiència interessant?

Extraordinària, enriquidora, en aquell moment vaig tenir la sort de poder treballar amb gent de molta solera dins del món literari, per exemple la Mª Aurèlia Campmany, que va ser una temporada directora literària d'una col·lecció molt interessant. Allà també vaig conèixer al bisbe Joan Carrera que malauradament fa pocs mesos que va morir. Nova Terra feia col·leccions molt adreçades al món laboral, moltes anaven a Llatinoamèrica, i portàvem el Nihil Obstant, i podien passar la censura, altres no. Per cert i com a curiositat diré que una vegada ens van tirar un còctel molotov. Des de allà també vaig començar a escriure a la Revista Or i Flama ... fins el dia que em va trucar l'Enric Frigola que estava a Ràdio Espanya i em va dir que hi havia una plaça de locutora.

Radio España, nova experiència

Em vaig presentar i se'm van quedar l'endemà mateix. Durant un temps vaig compaginar Nova Terra, els estudis a la Universitat i Radio España, fins que alguna cosa va petar. Primer vaig deixar Nova Terra; quan a la ràdio em van posar torn de nit vaig deixar també els estudis.

L'editorial va tenir algunes sancions, però no m'afectaven a mi, i va ser una experiència fantàstica, molt gratificant. A Radio España feia de típica locutora de l'època, allò de "me das la hora". Una temporada amb l'Enric Frigola vam aconseguir que ens deixessin fer un petit informatiu en català amb motiu del Congrés de Cultura Catalana, semblava que hi havia una petita permissivitat. Ho fèiem als vespres, l'informatiu en català era curt, durava un quart d'hora, fins que un bon dia va reaccionar la direcció i ens el van treure. Va ser un primer pas. Mentre estava a Ràdio España vaig participar al Congrés de Cultura Catalana i vaig portar el grup de ràdio que em va merèixer una sanció, de tres dies sense sou.

El feminisme i la política, dues activitats de la teva vida

L'any 1976, em truca l'Anna Balletbó i em diu que l'Antoni Serra a Ràdio Peninsular necessita una reportera per a un programa que en aquell moment es deia "Vivir en Barcelona" després es va dir "Viure a Barcelona" i la veritat és que vaig dir que si, per canviar. A Radio España hi havia poques possibilitats de fer res.

En aquesta època va arrencar o reiniciar una Associació de Dones Universitàries, de diferents partits polítics, totes militàvem, també col·laborava la Lúcia Falcón i altres grups de dones, tot plegat després de temps va confluïr en les Primeres Jornades Catalanes de la Dona. (Ella estava a la taula)

Com recordes *Les Primeres Jornades Catalanes de La Dona*

Va ser un boom espectacular, esperàvem ser un centenar i varem ser tres mil. En aquella època tothom feia la doble militància (perquè s'entengui volia dir estar en un partit polític i en un grup feminista). Divorci, avortament, anticonceptius, el dret al propi cos, i llibertat d'administrar els propis bens. Tot i que el dret català era clar en aquest sentit, amb la separació de bens, però el dret espanyol era molt restrictiu.

De Ràdio Peninsular a Ràdio 4

Jo vaig anar a Ràdio Peninsular de Barcelona, amb l'Anton Serra, i ningú no sabia que al cap de quatre mesos es crearia Ràdio 4, mentre estava a Ràdio Peninsular ja vaig fer algunes connexions per Madrid, i després ja em quedo. Ràdio 4 és tota una experiència diferent, cal partir de zero. L'experiència de Ràdio Associació estava tancada, molt interessant al començament de la guerra civil, però ja no hi havia res. Per tant es va haver de reinventar i reciclar tot, i em refereixo als mateixos professionals de Ràdio Nacional, que eren bons però no tenien la llengua catalana com a vehicle de la seva feina, molts d'ells es van haver de reciclar, cadascú va fer el que va poder, tot era sobre la marxa. Un exemple, al Ricard Fernandez Deu el van portar a Madrid a fer un informatiu en català, perquè aquí no hi havia l'estructura, tot va ser molt ràpid.

Col·laboracions a l'Avui i a "La Hoja del Lunes"

Va ser una època molt convulsa i de gran activitat. Vaig començar a col·laborar a l'Avui i a la "Hoja del Lunes" (en aquell moment els dilluns no sortia cap diari. Només La Hoja) amb Cadena, Faulí, i el Sentís... de La Hoja del Lunes, del dilluns.

L'any 1979, el Col·legi va decidir tirar endavant el Primer Congrés de Periodistes. Jo no estava Col·legiada, no havia acabat la carrera i no podíem ser-ho. Ens va costar una temporada llarga poder accedir a la plantilla de Ràdio Nacional.

Què va ser el primer congrés de periodistes?

Es va fer al Palau de Fires i Congressos. Era l'any 1979, al secretariat hi havia en Rafael Pradas, La Pilar Viladegut (Fotògrafa) Isabel Santiñana, i jo vam formar equip amb ell. Em vaig anar vinculant amb el Col·legi fins que aquest va obrir les portes i va acceptar les persones que podien acreditar que durant 5 anys havien treballat de periodistes. Va buscar un grup afí per col·laborar amb ell. La Isabel era de la cèl·lula del Pradas. Va ser un congrés impressionant, obrers, cristians de base, etc. En aquella època jo era d'Unió Democràtica de Catalunya, després em

vaig vincular als Nacionalistes d'Esquerra, i finalment a IC. S'havia acabat el PSUC i començava l'època d'Iniciativa.

Els cristians de base d'esquerres i de dretes (Unió democràtica n'estava ple) van ser molt actius. En la clandestinitat tots tenien objectius comuns contra la dictadura i per les llibertats de Catalunya, després cadascú feia la seva. Jo em vaig decantar cap el feminisme i això va fer que veiés el món més des de l'esquerra.

Per cert, aquest anys vam crear un grup de gent de Ràdio i Televisió per treballar els objectius d'una Ràdio i TV públiques a Catalunya.

Hi havia el Foz, el Sergi Schaaff, l'Anna Balletbó, l'Enric Frigola, hi havia molta gent, ens reuníem de manera periòdica, i va durar fins la normalització. No sé si hi ha documents, crec que no n'hi havia perquè eren trobades clandestines. Una mica les conclusions es van plasmar en el Congrés de Periodistes Catalans, especialment a la ràdio i televisió públiques.

Evidentment ni TV3 ni TVE són el que nosaltres volíem, perquè el problema és el que volen els polítics que siguin aquests mitjans. I encara que hi ha organismes com el CAC, hi ha masses quotes polítiques.

I a Miramar?

Em criden perquè l'Antoni Serra el porten a Miramar, em criden per a tres mesos d'estiu i el que em va agradar més va ser que cada dia feia una entrevista, dues o tres preguntes a un personatge en directe per l'informatiu, des del plató. A part del reportatge amb cinema, és una experiència fantàstica, per la qual jo crec que haurien de passar tots i totes els estudiants de Comunicació.

Fer reportatges davant del monument de Rafael de Casanova. (Recorda Ràdio Popular de Figueres).

Fas el canvi de la ràdio a la tele?

No del tot. Al cap d'un temps quan TVE obre la programació als matins, Sant Cugat decideix fer un informació al matí, i jo passo a aquesta redacció.

(Ràdio 4, primeres entrevistes als polítics, fins aleshores desconeguts, però jo continuava fent reportatges i col·laboracions a l'àmbit cultural fins que vaig tenir el meu espai "El pas de la tarda")

A la ràdio va per èpoques. Els matinals representa, llevar-te a les 5 del matí. En Pito Abril va ser el primer presentador i després Toni Traveria i després ho vaig assumir jo una temporada, fins que va arribar en Ramon Font. I aquí es va acabar la meva col·laboració.

Vaig fer un primer programa especial, que no s'havia fet mai de la Victòria dels Àngels. És de les coses que n'estic més satisfeta de la meua vida, i després vam endegar des de TVE Catalunya, i més tard, amb subtítols es va emetre en castellà per tot Espanya. L'espai l'Odisea, un espai de llibres, de cinc minutets a *Ràdio 4*...

Podríem dir que el teu record com a periodista durant el franquisme, tampoc és tan terrible

No no, va ser dur perquè no et pots desenvolupar professionalment, perquè ho tens tot acotat, però en altres aspectes és molt gratificant, t'estimula l'autoreciclatge permanent.

Creus que la censura, o l'autocensura va incidir molt en les dones que feien de periodista a Catalunya ?

Això de l'autocensura crec que sí i es notava especialment en el mitjans de comunicació escrits. Ells ho van tenir més dur perquè feien tota mena d'informació, a la ràdio no ens deixaven fer res, música i entreteniment. En plena dictadura franquista la ràdio no tenia res a pelar, en canvi de manera subliminal sí que es deien algunes coses. El programa "*Viure a Barcelona*" ja en plena transició va ser important perquè es va obrir als moviments veïnals. També es va veure a les primeres eleccions municipals del 79, vam recorre tots els Ajuntaments, obrir micros, la gent per telèfon podia interpel·lar l'alcalde. Crec que la transició va ser una època molt important, i especialment per la ràdio.

Parla'ns del grup de Dones Universitàries, i de les primeres Jornades Catalanes de la Dona

El grup va començar abans del 1976 i va cristal·litzar el 76 amb Les Jornades Catalanes de la Dona. Dolors Calvet, està estudiant Filosofia i Lletres, i s'assabenta... (Crec que com a bona activista del PSUC va saber estendre els tentacles i reunir-nos de manera eficaç).

Es va assabentar que existia una Associació de Dones Universitàries que presidia la Trinidad Sanchez Pacheco, i també hi havia la Marina Bru, i tot una sèrie de gent, però aquesta associació estava una mica apagadeta, decideix que allò s'ha de reactivar, i entra en contacte amb diverses dones que estem a Lletres (Estudis Mercantils) i crea un grup de diferents procedències. Totes practiquem la doble militància, i per tant hi ha un activisme polític molt fort. Al militar en diferents partits polítics, el que fem és posar coses en comú. Eren reunions clandestines, cada cop en un lloc diferent, fins i tot a la consulta de la Dra. Villatoro. Parlàvem de planificació familiar i de tot el que les dones d'altres països ja havien aconseguit, perquè d'alguna manera ja prevèiem el canvi. Per això vam poder fer les Primeres Jornades Catalanes de la Dona, ens reuníem a mil llocs diferents, i vam trobar el recolzament d'Anton Cañelles en aquell moment President d'Unió Democràtica i també de l'Associació d'Amics de les Nacions Unides.

La Mª Aurèlia Campmany ho explica bastant be en el seu llibre, i la Teresa Pàmies també, tot i que la Pàmies critica alguns aspectes.

Si algun mèrit ens em d'atribuir és el d'aglutinar dones de les tendències més diverses per reivindicar els drets de les dones.

Jo escara estava a Unió Democràtica en aquell moment, ho vaig deixar al cap d'un any, i curiosament les dones d'Unió també volien l'avortament. Tothom era molt progre en aquella època.

Jo recordo la Joaquina Alemany, que anys després sempre trencava la disciplina de partit quan es votava o debatien coses de dones.

A la Fira del Llibre de Barcelona, un dia que hi havia la Beatriz Moura, vaig coincidir amb la Marta Pessarrodona i em va dir "Hauríem de fer alguna cosa" i varem crear un altra grup amb la Mar Fontcuberta i altres editores, catedràtiques... i ens reuníem cada setmana per tractar de les coses que afectaven a les dones. Aquest grup era potser més intel·lectual, l'altra en canvi era més polític.

Acabades les Jornades tothom torna als seus grups, i es comença a criticar la doble militància per part dels grups més radicals. Es crea El Partit Feminista; es crea l'Associació Catalana de la Dona amb l'Anna Mercader i per altra banda apareix Ca la Dona, amb un aire més anarquista, tipus cooperativa.

• Dones periodistes que han fet història

- [Perfils](#)

• Reflexions

- [D'això et guanyaràs la vida?! \(Reaccions i imposicions familiars\)](#)
- [De les escoles de periodisme a la universitat](#)
- [Una dona a la redacció!!! \(La incorporació al món laboral\)](#)
- [Sí una dona a la redacció... però una més](#)
- [Vostè em pregunta, senyoreta? \(Exercir la professió\)](#)
- [Anys de lluita, anys de por. Construir la democràcia](#)
- [El periodisme ahir i avui](#)

• Galeria fotogràfica

- [Fotos d'una època](#)

• Entrevistes en profunditat

- [Entrevistes](#)

- **Cercar**

COPYRIGHT © ADPC, 2011.